

Kuntalaisaloite tuulivoimaloiden koon ja sijainnin rajoittamiseksi sekä ympäristöluvan vaatimiseksi kaikille voimaloille

Kunnanhallitus 12.05.2025 § 126
198/10.00.00.00/2025

Valmistelija: kunnanjohtaja

Sonkajärven kunnalle on tehty 5.5.2025 seuraava kuntalaisaloite tuulivoimaloiden koon ja sijainnin rajoittamiseksi sekä ympäristöluvan vaatimiseksi kaikille voimaloille:

”Sonkajärven kunnan alueelle on suunnitteilla useita tuulivoimaloita ilman, että niille on kunnan taholta asetettu mitään rajoitteita.

Tuulivoimahankkeistajat ovat ohjanneet tuulivoimaprosessia. Kaavoitusarkkitehti on laatinut voimaloiden sijoittelut ja määrät maksimiin.

On myös todettava, ettei YVA-selostus ole sama kuin hankkeen hyväksyttävyyys. Päin vastoin, sen sisältöön tulisi päätöksentekijöiden tutustua tarkasti, jotta välttyttäisiin pysyviltä ympäristötuhoilta.

Suunnitteilla olevien voimaloiden tehosta, korkeudesta ja sijoittelusta ei ole varmaa tietoa. Ei myöskään sähkönsiirtolinjauksen toteutuksesta. Myös melumallinnukset on tehty pienemmällä teholla kuin mitä arvioidaan toteutettavien voimaloiden tehoksi.

Aloitteena esitän, että tuulivoimaloille määritellään:

- Riittävä etäisyys lähimpään asutukseen 2-3 km (Iisalmi ja Vieremä ovat päättäneet 2 km).
- Voimalan maksimikorkeus. On otettava huomioon, että mälle rakennettaessa suunnitellut myllyt kohoavat jopa 360 metrin korkeuteen.
- Voimalan teho, joka saa olla maksimissaan se, millä melumallinnukset on tehty.
- Voimaloiden määrä siten, että merkittävät luonto- ja kulttuurikohteet jäävät reilusti myllyjen ulkopuolelle.
- Oikeusturvan varmistamiseksi ympäristöluvan vaatiminen kaikille tuulivoimaloille.”

Tuulivoimastrategian sisältöä tai tarkoitusta ei ole määritelty lainsäädännössä tai viranomaisten ohjeistuksissa. Yleisesti ottaen tuulivoimastrategialla voidaan tarkoittaa asiakirjaa, jonka tavoitteena on lisätä yleistä tietoisuutta tuulivoimasta, kaavoitusprosessista ja vaikuttamismahdollisuuksista laadukkaampien ja joutuisampien kaavoitusprosessien saavuttamiseksi ja valitusmenettelyjen vähentämiseksi. Tuulivoimastrategialla voidaan tarkoittaa myös asiakirjaa, jossa määritellään karttapirroksin, minne alueille kunnanvaltuusto on lähtökohtaisesti valmis kaavoittamaan tuulivoimapuistoja. Tuulivoimastrategiassa voidaan myös määritellä periaatteellisia tuulivoimarakentamista koskevia linjauksia.

Tuulivoimapuistojen kaavoitushankkeille on kaksi edellytystä, joista molempien on täyttyävä: 1. Tuulivoimapuistoja voidaan rakentaa vain kunnan kaavoitusprosessissa hyväksymille alueille, joille 2. tuulivoimayhtiöt ovat kiinnostuneita investoimaan. Koko kunnan pinta-alan järjestelmällinen

läpikäyminen tuulivoimapotentialin näkökulmasta ei ole tehokasta resurssienkäyttöä, sillä tuulivoimaosayleiskaavaa tarvitsevia alueita ei voi syntyä sinne, minne tuulivoimayhtiöt eivät kaupallisista syistä ole kiinnostuneita investoimaan. Hankkeiden kannattavuudesta taloudellisen riskin ottavat tuulivoimayhtiöt ovat paras taho arvioimaan, mihin tuulivoimapuistoja ei ainakaan kannata kaavoittaa. Siten kaavoitusprosesseihin käytössä olevat resurssit kannattaa suunnata hankkeittaisesti niiden alueiden tarkasteluun, joihin tuulivoimayhtiöt ovat ilmaisseet kiinnostuksensa eli tehneet kaavoitusaloitteen. Vaihtoehtona on kaavoitusaloitteita käsiteltäessä tehdä strateginen valinta siitä, että kunta ottaa kategorisesti kielteisen asenteen tuulivoimarakentamiseen.

Tuulivoimastrategiaa valmisteltaessa käytännössä kysytään kunnanvaltuuston ennakkomielipide sillä hetkellä tarjolla olevien hankkeiden kokonaisuudesta ilman, että valtuutetuilla on vielä käytössään kaavoitusprosessien aikana tuotettavia selvityksiä tuulivoiman vaikutuksista. Tuulivoimayhtiöillä on tuulivoimastrategian laatimisesta huolimatta oikeus tehdä kaavoitusaloitteita, jotka kunnan on lain mukaan otettava käsittelyyn. Tuulivoimastrategia voi olla ohjaava asiakirja, mutta sillä ei ole yksittäisistä hankkeista päätettäessä oikeudellista sitovuutta suhteessa kunnanvaltuustoon. Tämä koskee tuulivoimastrategia-asiakirjan lisäksi muita periaatepäätöksiä, kuten minimietäisyyksiä asutukseen tai voimaloille asetettavia korkeus- tai tehorajoituksia. Kunnanvaltuusto voi yksittäisestä hankkeesta päättäessä vapaasti päättää poiketa itse hyväksymästään ohjeellisesta asiakirjasta tai yleisluontoisesta periaatepäätöksestä. Siten asiassa on pohjimmiltaan lopulta kyse hankekohtaisesta harkinnasta, jota eteneminen ilman erillisen tuulivoimastrategia-asiakirjan tekemistä edustaa.

Tuulivoimastrategian puuttuminen ei tarkoita, etteikö kuntalaisten tuulivoimaa koskevia kannanottoja kuultaisi osana hankkeiden valmistelua. Hankkeiden valmistelun aikana tehtävät kuntalaisten ja muiden tahojen kannanotot ovat oletettavasti pitkälti samoja, kuin tuulivoimastrategiaa laadittaessa annettaisiin tai tuulivoimastrategian laatimisesta huolimatta annettaisiin. Kannanotoilla on myös lähtökohtaisesti sama painoarvo päätöksenteossa, on ne sitten annettu osana tuulivoimastrategian valmistelua tai hankekohtaista valmistelua.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus toteaa, että Sonkajärven kunnan strateginen ratkaisu on päättää tuulivoimaosayleiskaavoista hankekohtaisesti. Aloite ei aiheuta toimenpiteitä.

Asian käsittely: Laura Heiskanen esitti, että aloitteen myötä kunta määrittelee tuulivoimaloille riittävän etäisyyden lähimpään asutukseen, voimaloiden maksimikorkeuden ja tehon sekä määrän. Jatkossa otettaisiin myös ympäristöluvan vaatiminen kaikille tuulivoimaloille. Puheenjohtaja totesi, että Laura Heiskasen esitystä ei oltu kannatettu, joten se raukesi.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus totesi, että Sonkajärven kunnan strateginen ratkaisu on päättää tuulivoimaosayleiskaavoista hankekohtaisesti. Aloite ei aiheuta toimenpiteitä.
